

TVRDOŠÍN

ORGÁN MsV KSS a MsNV **OKTÓBER 1987**

Jeden deň - 28. október - a viažu sa k nemu tri významné historické udalosti v novodobých dejinách našich národov.

Na konci prvej svetovej vojny, pod vplyvom VOSR, začalo sa rozrastať národnoslobodzovacie hnutie aj v Európe. Na troskách Rakúsko-Uhorska vznikali nové

TROJVÝROČIE

štáty a medzi nimi aj 28. októbra 1918 Československá republika. Aj keď bola buržoázna, znamenala aspoň samostatnosť Čechov a Slovákov. KSČ, ktorá vznikla roku 1921 začala boj za to, aby sa z buržoázneho štátu stal štát ľudovodemokratický. To sa však podarilo až po druhej svetovej vojne, po oslobodení. Vtedy nová vláda, ktorá vyhlásila svoj program v Košiciach, vyslovila najdôležitejšiu otázku - vlastníctvo pôdy a problém kľúčového priemyslu, baní a energetiky. Preto bola uskutočnená pozemková reforma a 28. októbra 1945 boli podpísané znárodňovacie dekréty baní, ťažkého priemyslu, stavebníctva a bánk. Tým sa utvoril základný predpoklad pre socialistickú prestavbu našej ekonomiky a sociálnej štruktúry spoločnosti. Budovaním rozvinutej socialistickej spoločnosti sa dostávajú na vyššiu úroveň aj vzťahy medzi národmi a národnosťami. Preto bol 28. X. 1968 podpísaný ústavný zákon o československej federácii. Š. Klimčík

JESEŇ

KEĎ ODLETELO DO NEZNÁMA LETO,
VZALO NÁM SLADKÉ TEPLA Z NAŠICH DNÍ.
ODIŠLA S NÍM I VOŇA LETNÝCH KVETOV,
I Z NÁŠHO POĽA KLÁSOK POSLEDNÝ.

KU NÁŠMU PRAHU PRICHÁDZA UŽ JESEŇ.
MÁ CHLADNÉ RÁNA, SKORÉ SÚMRAKY.
VIETOR SI V POLI HUDIE CLIVÚ PÍSEŇ.
LES JE PALETA FARIEB STORAKÝCH.

POLIA SÚ HOLÉ. PUSTO NA STRNISKÁCH.
LIST ZA LISTOM SI LÍHA NA TRÁVU.
DO DUŠE SA NÁM DIVNÝ SMÚTOK VTÍSKA.
POSLEDNÁ VTAČ SA STRÁCA V DIAĽAVU.

PRÍRODA DRIEME, V ODPOČINKU DÝCHA.
ČO DEŇ, TO VČAŠŠIE SILNKO ZACHODÍ.
NUŽ VITAJ, JESEŇ, POKOJNÁ A TICHÁ,
DARKYŇA ŠTEDRÁ ŠTEDREJ ÚRODY!

P.

KOMISIA PLVH

Naše mesto sa stále rozrasta a aglomeráciou zahrňuje značný priestor, čo si zároveň žiadalo aj vytvorenie menovanej komisie. Pracujú v nej poslanci zo všetkých občianskych výborov, ako aj neposlanci. Na svojich zasadnutiach riešia úlohy podľa plánu práce, pripomienky občanov a úlohy z volebného programu, ako sú čistota lesov, lúk, pasienkov, tokov, odkanalizovanie mesta, hygiena poľných hnojísk, hospodárskych dvorov JRD a iné. Členovia komisie preverujú nedostatky priamo v teréne a prijímajú opatrenia na odstránenie závad. Veľký dôraz sa kladie na zásobovanie nášho mesta pitnou vodou. Už teraz je dokončený prepoj nového vodojemu 1000 m³ na Medvedzí a do konca mesiaca bude vykonaná skúška vodotesnosti, obsyp a prepojenie na odberné potrubie. V priebehu 2-3 mesiacov tento vodojem bude zásobovať pitnou vodou. Jeho činnosť najviac pocítia obyvatelia v najvyšších častiach III. etapy sídliska. Pred ukončením je aj rekonštrukcia vodovodného potrubia pri JRD, kde sa budú využívať iné zdroje ako doposiaľ iba z OSV. Veľmi dobre pokračuje výstavba vodojemov v Stánkovej. Koncom budúceho roka sa počíta už s ich činnosťou. V hornej časti Gottwaldovej ulice bol vodovod prepojený na väčšie potrubie, čo sa už teraz prejavuje v stálej dodávke a dobrom tlaku. Stále ešte trvá veľká peruchovosť na starom Medvedzí, ale v pláne je rekonštrukcia cca 400 bm, čo bude prínosom.

pokračovanie na 2. strane

dokončenie z 1. strany

Veľmi dobre prebiehajú práce na kanalizácii mesta. Veľký podiel na tom má dodávateľ Cestné stavby Tvrdošín, ktoré aj príkladne upravujú terén. Je už spracovaný projekt na kanalizáciu Hrádky a začiatkom roku 1988 sa počíta so začatím prác. Postupne sa pripravuje projekt kanalizácie časti Krásna Hôrka po jednotlivých etapách. Po dokončení týchto prác nebudú sa znečisťovať vodné toky v okolí mesta. Veľké znečistenie Oravice je v priestoroch pod Drevoindustriou. Občania ešte stále vyvážajú smeti a nepotrebné veci do riek, potokov, prípadne na pasienky na Hrádkoch a inde. Na tieto smeti máme vybudovanú skládku PDO a ďalšia sa buduje. Pristúpi sa k tvrdším postihom znečisťovateľov.

Členovia komisie plnia ešte mnoho iných úloh súvisiacich s čistotou vodných tokov, pasienkov a ostatného okolia a budú naďalej plniť úlohy tak, aby naše mesto a jeho okolie bolo jedným z najčistotnejších.

František Šubjak

Ich spoločný domov

DOMOV DOCHODCOV. Stane sa naozaj mojím domovom, nájdem tam priateľky, ktoré ma pochopia? Neostanem sama? Kto sa bude o mňa starať? Prvé neisté kroky, otváram bránku. A tu ma vítajú usmiate tváre sestričiek a celý kolektív pracovníkov domova, stisky rúk. "Vitajte u nás". Milé slová sú prísľubom, že tu nebudem sama. Vzájomné zoznamovanie sa so spolubývajúcimi, a zasa otázky, no teraz sú to otázky vzájomného poznávania sa a už vôbec nie neistoty. S domácim poriadkom ma oboznamuje vedúca domova a ani neviem ako rozhovor s ňou plynul ľahko, bez ostychu. Otázky a odpovede nás vzájomne zbližovali. Aj ona čo - to povedala o sebe. "A čo to, prosím Vás, máte v tých krabiciach?" spytovali sa okolostojace: zdravotná sestra, kuchárka, mladá dievčina-hospodárka a sociálna pracovníčka. Ja som s potešením ukazovala každú krabičku. Boli v nich farebné kľbká vyšívacej priadze. Vyšité a háčkované obrusy a obrúsky, knihy-príručky na ručné práce-to je môj majetok, ktorý si chránim. Sú v nich moje spo-

mienky na pekné chvíle, ktoré som pri nich strávila. Zoznamovala som sa s celým prostredím - záhradou, jedálňou, spoločenskou miestnosťou, kde trávime väčšinu času pri televízii, gramofóne a tiež si veru aj zatancujeme, prečítame si noviny, knihy, ktoré si tu môžeme požičiavať. Chodia tu návštevy zo škôl z Tvrdošína, Medvedzia, Brezovice s pekným programom, nosia nám malé darčeky, ktorými nás obdarúvajú. Sú to dojímavé chvíle. Nezabúdajú na nás ani členovia ZPOZu pri MsNV a s. predse- da, ktorí sa radi s nami porozprávajú, s. riaditeľka z OÚSS z D. Kubína, s. Šuda z odboru sociálnych vecí a iní. Tiež nás navštívili členovia BSP z predvýroby Tesla Nižná. Porozprávali o ich práci a my zasa im o sebe. Chlapci z ÚSS nám spríjemňujú chvíle odpočinku s harmonikou. Za pekné, milé slová, za ich pochopenie a starosť o nás im veľmi pekne ďakujeme. Spri- ním všetkého dobrého, spokojnosti v práci, pri učení. Lúčime sa s nimi a zároveň ich znova pozývame medzi nás. Sme vždy doma!

B. Margetáková

Predmetom jednania ra- dy MsNV 15. septembra 1987 popri kontrole plnenia uznesení a informáciách z vyšších orgánov bolo vyhodnotenie letnej turistickej sezóny, sociálneho programu VD Oravan, správa o pl-

Z ROKOVANIA RADY MsNV

není opatrení na zvyšova- nie rozvoja telesnej vý- chovy a športu, vyhodnote- nie činnosti predškolských zariadení v meste a ich spolupráce s patronátnymi závodmi, politicko-organi- začné zabezpečenie soboty pracovnej cti 26. 9. 1987 a v rámci volných návrhov o. i. aj zvýšenie rozsahu fin. prostriedkov na FS Spiežo- vec. - jmb -

ÚSPECHY DROBNOCHOVATEĽOV

Základná organizácia Slo- venského zväzu chovateľov Krásna Hôrka z poverenia OV SZCH usporiada v dňoch 10.-12. 10. 1987 okresnú výstavu zvierat v priesto- roch kina Javor v Krásnej Hôrke. Výstava bude uká- zkou vyspelosti najlepších chovateľov celého okresu a zároveň propagáciou pre ši- rokú verejnosť a vhodnou príležitosťou pre podniete- nie chovateľskej činnosti. Vystavené budú tieto druhy zvierat: hrabavá a vodná hydina, králiky, okrasné a úžitkové holuby, akváriové ryby a exotické vtáctvo. U všetkých uvedených druhov budú vystavené aj predajné zvieratá. V súťažných expo- zíciách hydiny, králikov a holubov sa uskutoční hod- notenie posudzovateľmi de- legovanými ÚV SZCH a naj- lepšie ohodnotené kolekcie budú odmenené čestnými ce- nami. Súčasťou výstavy bu- de aj premietnutie filmu s chovateľskou tematikou a tombola živých zvierat. Výs- tava bude pre verejnosť ot- vorená 10. a 11. 10. od 8-17h. a 12. 10. od 8-14 hod.

ŽILA A PRACOVALA PRE SVOJ ĽUD

11. 10. 1987 by sa bola dožila národná umelkyňa a kademická maliarka Mária Medvecká 73 rokov. O veľkých osobnostiach sa hovorí, že neumierajú, ale žijú vo svojich dielach. Pre našu umelkyňu Máriu Medveckú bolo príznačné, že najväčšie a najkrajšie diela tvorila ako umelec s hotovým a vykryštalizovaným umeleckým programom. Nemusela ani po rokoch umeleckej činnosti na ňom nič meniť ani korigovať. Poznala čistotu ľudských srdc, vzťahy a skutky oravského ľudu a tak veľmi milovala našu prekrásnu Oravu. Celý svoj život od útlej mladosti spájala so životom oravského ľudu. Preň žila, pracovala. Z radosti a utrpenia sa zrodili najkrajšie obrazy našej národnej umelkyne. Na mnohých miestach bola potrebnou - v rodine i v národe. A keby mala voliť život iný, dychtivo by vzala

ten istý papier ako o sebe hovorievala a zasa by len maľovala a maľovala.

Lásku k prírode a k slovenskému, oravskému ľudu mala Mária v srdci. Mala hlboko vrozený cit pre všetko krásne. Už v detstve sa v nej prebudil živý zmysel pre farby v prírode a ten ju sprevádzal celý život. Načítala do studnice krás svojho rodného kraja a jeho ľud bol jej prvým, najcitlivejším meradlom dosiahnutých výsledkov. Desiatky výstav v slovenských fabrikách - to je jed noznačné stanovisko k základnej otázke umelca: komu je určené jeho umenie. Umenie plné viery v človeka, zbavené sebaľutovania, ale tiež plytkého romantizmu. Prežité a precítené pokojným srdcom dieťaťa, vďačného za tie veľké dary krásy a dušou zrelého človeka, cítiaceho svoje poslanie v novej socialistickej spoločnosti.

Obrazy Márie Medveckej mô

žeme nájsť nielen v galérijných sieňach a depozi-toch, ale i v mnohých domovoch našich známych či neznámych priateľov. Takéto nečakané stretnutia otvárajú srdcia a vytvárajú pocit spolupatričnosti.

Splatme lásku za lásku. vzdajme hold našej umelky- ni za jej plodný život, za jej srdce a diela. Skloňme sa pred prostou krásou pri vstupe do galérie, veď z jej diel sála veľká sila a viera v šťastnú budúcnosť. Nech pietny deň prehovorí o jej nehynúcom diele. Nech zapálije lásku v našich srdciach.

Pietny akt uloženia urny národnej umelkyne, aka- demickej maliarky Márie Medveckej sa uskutoční v stredu 14. októbra 1987 o 15,00 hodine na cintoríne v Tvrdošíne - Medvedzí. Stretnú sa tam všetci tí, ktorí ju mali radi a chcú si uctiť jej pamiatku.

MEDAILÓNIKY Z DEJÍN TVRDOŠÍNA

Dokončenie z minulého čísla

Tvrdošínska tricezima vyplácala aj poštových úradníkov, keď sa r. 1558 zriadila pošta na území Slovenska. Poštové stanice boli rozmiestnené od Bratislavy až do Košíc. Bolo ich 23. Najbližšia bola v Ružomberku. Tvrdošínsky tricezimátor vyplácal poštárov v Nolčove, v Ružomberku, kde bol Ján Pertholt, Jakuba Reisingera v L. Mikuláša, Jakuba Haasa v Hybiach a asi aj Daniela Bohuša v Lučivnej.

20 EPITAF NA NÁHROBNOM KAMENI

Pri vchode do dreveného kostolíka z 15. storočia na cintoríne v Tvrdošíne bol veľký kameň s postavou vojenského dôstojníka Gašpara Kođu. Na periferii kameňa bol nápis, ktorý je dobre čitateľný. Možno ho rekonštruovať takto:

RESQIESCIT IN D /OMI/ NO RESURRECTIONIS ET VITAE DOMINUS GASPARUS KODA E /GREGIUS/ MILES;

V preklade: Tu odpočíva v Pánovi vzkriesenia a života pán Gašpar Koda vynikajúci vo jak

SAEVA SUB IMMENSO SICUT ET PERCELERO
MORS QUEAT IN CERTO IUSSA VENIRE DIE
GASPARUM KODA EX CERTE TWRDOSSINI RETE
EXPERTEM MORTIS VIVERE COLERUM

Doslovný preklad:

Ukrutná smrť môže prísť neočakávane a rýchlo na rozkaz v určitý deň. Náhla smrť vytrhla zo siete Tvrdošína šľachetného muža Gašpara Kođu, nechtiaceho zomrieť a prajúceho si žiť. Vtedy keď si svojou udatnosťou zaslúžil najväčšiu vojenskú poctu. Táto smrť svojich zásluhami obťažovaných náhle núti na odchod, aby mohla nájsť tomuto podobných mužov. Za textom je letopočet, z ktorého vidno len prvú polovicu 15..a tak epitaf pochádza zo 16 storočia, kedy bol v móde humanizmus a renesancia.

SUOQUE CUM SUMMUM AES MERUISSET HONORE
ERIPUIT PROBUM MORS INOPINA VIRUM
QUAE SUOS EUSEBES COGAT ONUSTOS PROXIME
UT LICEAT MULTIS HUIC REPERI SIMILES
ANNO 15..

Jesenná kvitnúca krása z okrasných záhradok pomaly ustupuje. Postupne odumierajú všetky záhradné kvetiny. Chladnejšie počasie vydržia už len odolnejšie druhy. Nočné teploty u nás v októbri často klesajú až na nulu, ba aj

ZÁHRADKÁROM

niekoľko stupňov pod bod mrazu, v dôsledku čoho končí kvitnutie skoro všetkých letničiek. Záhony po letničkách nenechávame bez povšimnutia, ale ich pripravujeme na ďalšiu výsadbu. Do pôdy zaráľujeme buď kompost, alebo dobre vyzretý maštalný hnoj a vysadíme cibuľovité kvetiny - tulipány, narcisy a iné, ktoré do začiatku zimy ešte stihnú zakoreniť. V úžitkovej časti našich záhrad sa krása jesene prejavuje vyfarbovaním dozrievajúceho ovocia, najmä jablák. Za pekných slnečných dní sa krásne červenejú, akoby sa úsmevom chceli odvdáčiť za prácu pri ich ošetrovaní. Toho roku je vegetácia oneskorená o 14 až 16 dní, preto sa so zberom ovocia netreba ponáhľať. Ale koncom októbra by sme mali už všetko ovocie zo stromov obrať, aby nás nezaskočili mrazíky, ktoré by mohli ovocie znehodnotiť. Ďalšia dôležitá práca je sadenie cesnaku. Najlepšie tam, kde sme predtým pestovali zemiaky, alebo strukoviny a kde je pôda dostatočne zásobená živinami. Na takomto mieste zem hlboko zráľujeme, ale neprihnojíme, prekopeme a hrabličkami urovnáme. Zdravé a vždy len vonkajšie struky cesnaku sadíme do hĺbky 5 - 8cm až po tom, keď sa pôda trochu usadí. Pred výsadbou cesnaku je dobré strúčky noriť v roztoku sulky alebo vo fundazole.

K. Hanuľák

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

V SEPTEMBRI SA NARODILI:

Petra Jančeková, Zuzana Jandurová, Miroslava Jakušová, Renáta Pospíšilová, Romana Rybková, Jozef Ferenčík, Ivana Krásňanová, Marcel Dedinský, Peter Dedinský, Matej Majdiš, Filip Pindák, Monika Turčáková, Maroš Garabáš, Marián Krkoška, Monika Kováčová, Martin Švajčik, Mätej Leštinský, Miloš Orčo, Emília Pňáčková, Milan Kutlík

SOBÁŠE UZAVRETÉ V SEPTEMBRI:

P.Števaňák - V.Kulošťáková
V.Habovský - J.Tropekova
M.Gostík - G.Stopková
A.Dudáš - V.Furdekova
V.Repka - G.Pazúriková
P.Geššay - V.Sárová
J.Reguly - D.Ulrichová
D.Darmoš - R.Kudlačáková
P.Kováč - H.Hornáková
S.Vasek - J.Orčová
E.Hons - M.Ulrichová

25. VÝROČIE SOBÁŠA:

V.Trstenský-E.rod.Medvecká

BLAHOŽELÁME:

Kornélia Sunegová - 50 rokov
Mária Froleková - 50 rokov
Mária Bugajová - 50 rokov
Etela Krúpová - 70 rokov

ODIŠLI Z NAŠICH RADOV:

Magdaléna Bránická - 38 r.
Ján Szabo - 39 r.
Marián Matejek - 28 r.
Jozef Gondera - 73 r.

ZMENY V ORDINÁCI

Po odchode MUDr. Lučaníkovej z NsP v Trstenej od 1.10.1987 pacienti z Krásnej Hôrky a starej časti Medvedzia budú ošetrovaní v Tvrdošíne u MUDr. Kristofčákovej. Pacientov zo sídliska Medvedzie ošetruje v Domove mládeže pri Strednej priemyselnej škole MUDr. Hreus.

TVRDOŠÍN: Noviny politického a štátneho vedenia mesta a závodov na jeho území. Vydáva MsNV a MsKS Tvrdošín. Zodp, redaktor: J.Bašista. Red. rada: M.Kormániková, Ľ.Ondříková, V. Klimčíková, O. Ficeková, A. Adamčáková. Vychádza raz mesačne. Počet výtlačkov: 1000. Tlač.DP pri MsNV Dolný Kubín. Povol. ONV č. 768/85-456/10-V-5

S príchodom obdobia jesenných prác bolo zistené, že občania svojvoľne, bez súhlasu JRD, vykonávajú zber alebo dozber zemiakov na plochách JRD, aby sa obohatili na úkor našej spoločnosti. Z tohto dôvodu upozorňujeme občanov, že každ

VB upozorňuje

dý kto bude pristihnutý pri tejto protispoločenskej činnosti, bude postihovaný v zmysle platných právnych noriem a predpisov a budú voči nemu vyvodzované patričné sankcie. Dozber na plochách JRD, kde boli zasadené zemiaky je možno vykonávať len so súhlasom kompetentného JRD, ktoré po vzájomnej dohode a vlastnom uvážení vystaví občanovi povolenie, ktoré je občan povinný predložiť na požiadanie pracovníkovi JRD. V prípadoch, že bude občan vykonávať takéto práce bez súhlasu JRD, budú voči nemu vyvodzované sankcie v zmysle zákona číslo 60/61 Zb. v konaní o priestupkoch, Zák. č. 150/69 Zb. o prečinoch, alebo v zmysle trestného zákona a trestného poriadku. Podľa stupňa spoločenskej nebezpečnosti môže byť občanovi uložená pokuta, alebo bude predvolaný na komisiu pre ochranu verejného poriadku pri MNV v obci. V prípade spáchania prečinu na majetku v socialistickom vlastníctve podľa §3 odst. 1 Zák. č. 150/69 Zb. o prečinoch, bude občan potrestaný odňatím slobody na 1 rok, alebo nápravným opatrením, alebo peňažným trestom do výšky 10.000,- Kčs.